

Positief leerklimaat: leren met de Kwink-slag

Goed in je vel zitten, je veilig voelen en gezien worden: dat is de basis voor een gezonde ontwikkeling. Daarom besteden we bij de Piet Hein veel aandacht aan een positieve leeromgeving. Vanaf dit jaar werken we hiervoor onder meer met de methode Kwink. Leerkracht Ingmar Frank (1-2D), coördinator van de werkgroep Pedagogisch klimaat, vertelt wat dit inhoudt.

De sociaal-emotionele ontwikkeling is een van de drie pijlers van het onderwijs bij de Piet Hein, naast de cognitieve en de creatieve ontwikkeling. Hoe verhouden die zich tot elkaar?

Ingmar: "Een veilig pedagogisch klimaat is nodig om tot leren te kunnen komen, zo eenvoudig is het eigenlijk. Daarom is het belangrijk om vanaf het begin aandacht te hebben voor de leeromgeving en de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Je wilt dat iedereen zich fijn kan voelen op school, gezien en gewaardeerd, en dat er een zekere rust is in de klas. Als die basis goed zit, kun je pas gaan voortbouwen met de eigenlijke leerstof. Daarom zijn we in de eerste 'gouden weken' van ieder schooljaar intensief bezig met de groepsvorming en werken we eerst aan een positieve sfeer in de klas. Maar daar mag het niet bij stoppen: het is een proces dat het hele jaar door aandacht nodig heeft. Kwink helpt daarbij."

Wat is Kwink en hoe werkt het?

"Het is een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling die bestaat uit korte lesjes en oefeningen die we met de kinderen doen in alle groepen. Elke les begint met een korte film – met getekende figuurtjes voor jongere kinderen en met acteurs voor de oudere kinderen. Voor de kleuters gaat het bijvoorbeeld over iemand die voordringt in de rij. Die situatie spelen we na in de klas, zodat de kinderen zelf ervaren hoe het is om dat mee te maken. Met oudere kinderen hebben we na de film groeps gesprekken. Dan gaat het bijvoorbeeld over thema's als inclusiviteit, naar aanleiding van 'Paarse Vrijdag'. Of we hebben het met elkaar over pestgedrag en wat dat met de ander doet."

Wat leveren deze lessen op in jouw ervaring?

“Het werkt zeker preventief, om vervelend gedrag of conflicten te voorkomen. Het doel van de Kwink-lessen is dat kinderen leren wat ze zelf wel en niet prettig vinden, waarin ze verschillen van de ander, hoe ze rekening kunnen houden met elkaar. Ze leren elkaars mening respecteren, ook al zijn ze het oneens. Dat biedt een goede basis voor samen spelen en samen leren. Als er toch een conflictsituatie ontstaat, dan kunnen we teruggrijpen op deze lessen: ‘weet je nog toen, wat er in dat filmpje gebeurde? Wat hebben we toen ook alweer besproken?’. Zeker in situaties waarin de emoties oplopen en de redelijkheid verder weg is, is zo’n gemeenschappelijke basis heel effectief.”

Waarom is de keuze op Kwink gevallen?

“Het uitgangspunt hier op school is altijd geweest dat je gewenst gedrag beloont. Wat je aandacht geeft, groeit: dat principe geldt ook voor gedrag. Kinderen – wij als volwassenen trouwens ook – zijn heel ontvankelijk voor positieve feedback. We werken al jaren met de principes van *Positive Behavior Support* en daar sluit Kwink perfect op aan. We hebben eerst een pilot gedaan door een paar lessen uit te proberen in verschillende klassen, en we ondervonden dat de kinderen er enthousiast over waren. Bovendien is dit een online methode die elk jaar meegroeit, met nieuwe lessen die aansluiten bij de actualiteit en de belevingswereld van kinderen. Dat past ook bij de onderwerpen burgerschap en mediawijsheid waar nu veel aandacht voor is in het onderwijs: hoe zorgen we ervoor dat kinderen betrokken burgers worden, bewust van hun maatschappelijke en digitale omgeving?”

Hoe zijn jullie hier als team vervolgens mee aan de slag gegaan?

“Iemand van Kwink heeft ons uitgelegd hoe de lessen gegeven moeten worden. Die zijn kort, je kan er heel goed in een pauzemomentje tussen twee andere lessen mee aan de slag. Van belang is niet alleen wat de kinderen op dat moment leren, maar ook wat je er vervolgens mee doet. Dat je af en toe weer even teruggrijpt op wat je in die les hebt besproken, bijvoorbeeld aan de hand van iets wat in de klas gebeurt. Het grote voordeel van een methode als Kwink is dat het hele team ermee werkt op dezelfde manier, met dezelfde doelen en thema’s, en dat je als het ware ‘dezelfde taal spreekt’ die in alle groepen herkenbaar is voor de kinderen.”

Wat doet de werkgroep Pedagogisch klimaat nog meer?

“Kwink is nu uitgerold in alle groepen en gaan we aan het eind van dit schooljaar evalueren. Tot die tijd kunnen we ons richten op onze andere taken. We houden ons bezig, kort samengevat, met alles wat ervoor zorgt dat de driehoek leerling-leerkracht-ouders goed in elkaar grijpt. De school is als het ware een mini-maatschappij waarin de kinderen hun plek leren vinden zoals ze die later in de samenleving moeten vinden. We willen een veilige omgeving bieden om daarmee te oefenen. Dan gaat het over thema’s als authenticiteit – mag ik mezelf zijn? –, medezeggenschap, een positief leerklimaat. Het is voor ons dan ook heel belangrijk dat ouders zich verbonden voelen met de school en zich daar deel van voelen.”

Hoe goed is het leerklimaat op de Piet Hein en waar zien jullie verbeterpunten?

“We doen geregeld onderzoek onder de kinderen naar hoe ze zich voelen op school. Dat is overigens verplicht: de inspectie krijgt de rapportages daarvan te zien en grijpt in als een school het niet goed op orde heeft. De resultaten zijn altijd positief bij de Piet Hein. De kinderen geven over het algemeen een hoog cijfer aan de school als het gaat om veiligheid. Ze geven aan dat ze zich hier fijn voelen en graag naar school gaan.

Toch hebben we met zijn allen echt het gevoel dat we er nog meer uit kunnen halen. Ieder jaar organiseert onze werkgroep een studiedag over het pedagogisch klimaat, om van elkaar te leren en elkaar scherp te houden. Er moet zoveel aan de orde komen in de klas, dat je misschien denkt: het loopt prima in deze groep, laat die Kwink-les maar even zitten. Dat is begrijpelijk. Terwijl we het er roerend over eens zijn: iedere minuut die je investeert in het leerklimaat, spaart uiteindelijk veel meer tijd uit. Het is goed om daar af en toe weer even een lichtje op te schijnen en er met elkaar over te sparren.”

Meer weten

Wilt u meer weten over de methode Kwink? Kijk dan op de website www.kwinkopschool.nl of stel uw vraag aan Ingmar in lokaal 1-2D.

De themaniewsbrieven zijn een initiatief van het team van de Piet Hein om u te informeren over de onderwijskundige keuzes en het werk achter de schermen. Is er een onderwerp waar u meer over wilt lezen in een volgende themaniewsbrief? Uw suggesties en vragen zijn van harte welkom: jan.wegman@basisschoolpiethein.nl.